Mircea Vulcănescu şi Alexandru Dragomir în *Cercul de la Andronache* înfiinţat de Noica

***„Nu cerem de la lume decât putinţa dezvoltării pacinice. Nu voim decât să putem fi un stat de cultură în această parte înăsprită a Europei”* (M. Eminescu, 11 aprilie 1878, apud Al Husar. *Avem o misiune*, 2004, p. 271).**

În plin cataclism, când lumea românească vândută imperiului sovietic prin Convenţia de la Yalta (a se vedea N. Baciu, *Yalta şi crucificarea României*, ed.I, 1984 în engl., fr., germ.) se prăbuşea sub loviturile date pe la spate de aliaţi, Constantin Noica [1] împreună cu Mircea Vulcănescu, Alexandru Dragomir, şi alţi câţiva se retrăseseră în domeniul filosofiei, discutând dialogurile platonice la Andronache, în casa cea nouă a filosofului revenit de la Sinaia în Bucureşti.

Cu dialogul *Fedon* fusese meditat Noica de poetul şi romancierul Constantin Fântâneru (1907-1975), absolvent de limbi clasice împreună cu Dan Botta. Amintindu-şi de Vulcănescu din perioada „Andronache”, dar şi din timpul Asociaţiei „Nae Ionescu” în cadrul căreia s-au publicat primele patru volume din opera iniţiatorului *şcolii trăiriste*, – prima şcoală de filosofie românească (v. Isabela Vasiliu-Scraba, *În labirintul răsfrângerilor. Nae Ionescu prin discipolii săi : P. Ţuţea, Emil Cioran, C. Noica, Mircea Eliade, Mircea Vulcănescu şi Vasile Băncilă*, Slobozia, 2000) pe care ideologii comunişti s-au repezit care mai de care să o desconsidere –, Noica va consemna la şaptezeci de ani că prietenul său arestat în 1946 era asemeni unei „stihii a naturii care trecea prin cultură” (C. Noica, *O amintire despre Mircea Vulcănescu*, în *Almanahul literar*, 1984, p.37).

Întors (pentru mobilizare) de la Freiburg unde lucrase cu Heidegger la o teză despre Hegel (şi mai apoi scăpat cu viaţă din războiul dus pentru Transilvania de Nord-Vest alipită de Hitler Ungariei în septembrie 1940), Alexandru Dragomir intenţiona să facă un doctorat în Platon (v. Isabela Vasiliu-Scraba, *Propedeutică la eternitate. Alexandru Dragomir în singurătatea gândului*, Ed. Star Tipp, 2004). Într-un interviu luat în iunie 2000 el îşi amintea cum se fereau universitarii bucureşteni de idealistul Platon, la vremea când materialismul se lăţea cu aceeaşi viteză cu care închisorile se umpleau cu oamenii nevinovaţi.

Întâi Alexandru Dragomir (1916-2002) s-a dus la Mircea Florian (1888-1960), desigur înainte ca profesorul sexagenar [2] să devină ţinta atacurilor ideologilor Henri Wald (*O istorie burgheză a dialecticii*, referitoare la vol. M. Florian, *Dialectica de la Platon la Lenin*, Ed. Casa Şcoalelor,1947) şi N. Tertulian (*Profesorul M. Florian reprezentant al reacţiunii filosofice în universitatea românească*) şi să fie (ca şi Blaga, Ştefan Bezdechi, şi mulţi, mulţi alţii) înlăturat din învăţământul superior.

Refuzând a conduce un doctorat în Platon, fostul său profesor l-a trimis la specialistul în limba elină spunându-i (în 1946) că „asta-i teză de elină, nu de filosofie”. De fapt însuşi Florian, în ultima sa carte publicată la Casa Şcoalelor în 1947, abordase dialogurile târzii ale filosofului grec, fapt pe care l-a plătit în 1952 cu arestarea „administrativă” (adică fără justificare de nici un fel), când a fost chinuit după gratii 8 luni în şir pentru felul nepotrivit în care prezentase dialectica la Platon şi la Lenin.

Pe Alexandru Dragomir elenistul D.M. Pippidi l-a refuzat afirmând contrariul spuselor lui Florian: „asta e o teză de filosofie, nu de elină” [3]. În jurnalul ei, Jeni Acterian nota în 1946 cum îi vorbea Sănduc despre Platon, cu „interes vibrant şi tragic”, disecând noţiunile cu o ezitare menită a atrage atenţia asupra „relativităţii oricărei afirmaţii care trece dincolo de un anumit plan”, trăsături ce-i amintiseră de marea personalitate a profesorul Nae Ionescu, singurul om de la care a „învăţat ceva” (*Jurnalul unei fiinţe greu de mulţumit*, Bucureşti, Ed. Humanitas, 1991, p.434).

De la Chiriacu, moşia familiei sale care-i solicita din când în când prezenţa, Constantin Noica îi scria lui Mircea Vulcănescu pe 16 aprilie 1946: „Acum mă gândesc din nou la *Lysis* [manuscrisul va fi publicat după un sfert de veac de la scrierea lui] şi la zilele când am să vă regăsesc” [4]. Vulcănescu n-a mai fost de „regăsit”, fiind arestat la Arsenal între 18 mai şi 28 mai 1946, cînd a scris acel jurnal citat copios în filmul cripto-comunist difuzat de TV-Cultural pe 3 oct.2009, în timp ce imaginea mai arăta şi Aiudul, spre manipularea privitorilor ispitiţi să creadă că viaţa lejeră din închisoarea de la Arsenal ar fi fost la fel cu cea din închisoarea din Aiud.

Pe 30 august 1946 Mircea Vulcănescu avea să fie din nou arestat, de astă dată până la moartea survenită în octombrie 1952 (v. Măriuca Vulcănescu, *Desfăşurare cronologică*, în vol. Mircea Vulcănescu, *Ultimul Cuvânt*, Bucureşti, Ed. Crater, 2000).

Sora filosofului Vulcănescu (urmând şi ea a fi băgată după gratii) notase că în 20 decembrie 1947, la Curtea de Apel, procurorul ceruse achitarea lui Mircea Vulcănescu, condamnat la 8 ani într-un proces din 10 oct. 1946, dar suspendat din postul de Director al Datoriei Publice abia pe 11 iulie 1947.

În decembrie 1947 încă mai era ministru de justiţie Lucreţiu Pătrăşcanu (1900-1954) care urma să fie şi el arestat în primăvara anului 1948. Pătrăşcanu dorea achitarea lui M. Vulcănescu despre care scrisese că muşcă din Dumnezeire ca viermele din fruct (v. L. Pătrăşcanu, *Curente şi tendinţe în filosofia românească*, Bucureşti, 1946 ; Ed. Politică, 1971). Pe 30 decembrie 1947 Regele a abdicat şi mercenarii ocupantului sovietic au proclamat „democraţia populară”, cu o constituţie din care nu lipsea rolul conducător al URSS. Ministru de externe era Ana Pauker iar ministru de justiţie Avram Bunaciu, care l-a înlocuit pe Lucreţiu Pătrăşcanu, asasinat în puşcărie de şeful Securităţii, agentul sovietic Ghe. Pintilie (Pantiuşa Bodnarenco).

În apărarea citită la procesul din octombrie 1946, când mascarada democraţiei regimului Petru Groza nu-şi arătase încă adevărata sa faţă, Mircea Vulcănescu spusese că „fără dreptate nu este posibilă convieţuirea omenească”. În partea a doua a filmului cripto-comunist despre Mircea Vulcănescu difuzată pe 10 oct. 2009 la TV-Cultural, s-a extras acest citat, nespunându-se nimic despre contextul politic care i-a anulat din start orice conţinut de adevăr. Abuziva arestare a ministrului de justiţie Pătrăşcanu, şi chiar farsa de proces în care a fost condamnat Mircea Vulcănescu au demonstrat cu prisosinţă lipsa dreptăţii. În contextul politic al acelor ani, şi „convieţuirea” era o vorbă în vânt, prin nesfârşitele abuzuri, prin arestările pe întuneric şi prin crimele comise în văzul lumii.

În 1946 revista „Fapta” publicase un grupaj de fragmente din scrierile comunistului J.P. Sartre. Mircea Vulcănescu – deşi fusese avertizat de un vecin care lucra la Frontul de Apărare Naţională că figurează pe lista celor ce urmează a fi arestaţi [5] –, în loc să se pună la adăpost de urgia vremurilor, a scris atunci, pentru cercul de la Andronache reunit în casa lui Noica, *„Note împotriva filosofiei existenţiale a lui J.P. Sartre din punctul de vedere al Dimensiunii româneşti a existenţei”* (inedit).

Cu doi ani înainte de marea trecere, Alexandru Dragomir l-a evocat (în 2000) pe fostul său profesor Mircea Vulcănescu. La început pentru a spune că a făcut parte dintr-un grup de studenţi [Octavian Nistor, Mihai Şora, Jeni Acterian, Antoaneta Iordache/Bodisco etc.] care au fost „foarte influenţaţi de Mircea Vulcănescu”. Apoi spre a ilustra ideea că în filosofie „nu cantitatea contează foarte mult”, ci calitatea gândirii. La vremea întâlnirilor din casa lui Noica de la Andronache, dintre multele studii şi articole publicate de fostul său profesor de etică prin reviste, Dragomir nu citise probabil decât studiile din cele două volume de *Izvoare de filosofie*, „care nu era o revistă de largă răspândire. Era un soi de volum de studii.” (v. Isabela Vasiliu-Scraba, *A. Dragomir, înterviu comentat şi refăcut după cenzurarea sa în Observatorul cultural*, în rev. *Asachi* din Piatra Neamţ, numerele din 2008 şi 2009). La publicarea interviului (înregistrat de Fabian Anton) în „Observatorul cultural” redacţia a falsificat pe alocuri dialogul, punând unele replici ale tânărului interlocutor pe seama lui Alexandru Dragomir.

Ne referim la opinia tânărului Fabian Anton după care gândirea filosofică a lui Mircea Vulcănescu ar fi de citit în cele 5 volume scoase de Marin Diaconu. În realitate, Alexandru Dragomir credea că gândirea fostului său profesor de etică n-ar fi ilustrată decât de lucrările publicate în timpul vieţii lui Mircea Vulcănescu. Tipărirea de lucrări neterminate, de schiţe şi de ciorne păstrate de familie nu putea să-i aducă filosofului martirizat la Aiud decât mari deservicii, mai ales că repunerea sa în circuitul cultural după jumătate de secol s-a început cu ciorne publicate înaintea oricărei alte scrieri finisate de autor (v. nefericitul volum scos de Marin Diaconu la Editura Fundaţiei Culturale Române în 1991, ca o primă „victorie” post-comunistă).

Odată cu întâia publicare integrală a interviului luat de Fabian Anton lui Alexandru Dragomir (în revista „Asachi” din 2008 şi 2009) noi am restabilit (după înregistrarea de pe casetă realizată) replicile modificate de „Observatorul cultural”. Astfel a reieşit că Alexandru Dragomir (în mod indirect şi politicos) nega existenţa unei gândiri autentic filosofice la cei care l-au frecventat întâi pe Noica la Păltiniş [6], apoi pe el.

Marginalizat prin teroarea ideologiei statului poliţienesc, Constantin Noica îi scria lui Alexandru Dragomir pe 18 decembrie 1949 că este „cel mai înzestrat cap filosofic” pe care l-a întâlnit. În vara anului 2000, fostul elev al lui Mircea Vulcănescu spusese că (în ce priveşte filosofia) în ţara orbilor, chiorul este împărat. În sensul că el, Alexandru Dragomir, este «cel mai mare» filosof pentru că între contemporanii români de care are ştiinţă, gândirea sa nu are concurenţă. Despre profesorul său M. Vulcănescu, Alexandru Dragomir spunea că şi „dacă ar fi rămas numai *Dimensiunea românească a existenţei* (1944), numai asta de ar fi să o iei şi să o interpretezi şi tot ai avea destul material pentru a-ţi da seama şi cine a fost Vulcănescu, şi ce largi posibilităţi şi orizonturi deschide gândirea lui” (v.Alexandru Dragomir, interviu din iunie 2000 publicat de noi în rev. „Asachi”, Piatra Neamţ, 2009).

Fără a da semne că l-ar fi interesat vreodată orizonturile deschise de gândirea lui Mircea Vulcănescu, trecută de el mereu sub tăcere, într-o emisiune de radio difuzată pe 3 aprilie 1995 Andrei Pleşu se auto-imagina păşind pe urmele „modelului cultural” oferit de filosof (v. CD-ul din vol. Mircea Vulcănescu, *Cuvinte pentru fratele rămas departe*, Buc., 2004 şi rev. Manuscriptum 1-2/ 1996, p.107-111;). Sigur, în „modelul Vulcănescu” fostul comunist nu cuprinsese arestarea fără de vină a filosofului ucis de gardianul care l-a pedepsit să stea dezbrăcat o noapte întreagă la temperaturi de îngheţ. Fiindcă, aşa cum stă scris pe cărţile lui Vulcănescu, pentru fosta Editură Politică devenită Humanitas condamnarea lui Vulcănescu nu ar fi fost făcută într-o farsă de proces.

Povestea cu încarcerarea drept pedeapsă pentru îndrăzneala lui Mircea Vulcănescu de a-i învăţa la Aiud româneşte pe gardienii maghiari a notat-o Titus Bărbulescu: „A doua zi dimineaţă, M. Vulcănescu devenise un sloi de ghiaţă, după o noapte petrecută pe un ger de –20 de grade. Aşa l-au aflat şeful temnicerilor de altă limbă, şi tovarăşii săi, a doua zi dimineaţa. Ţurţure de ghiaţă, cu ochii deschişi, mort cu ochii vii. Se făcu ziuă, dădu soarele. Din ţuţurele cu ochii vii, s-a toropit atunci o lacrimă; apoi alta, alta, prelingându-se şi împreunându-se în sânul mumei-fire cu cele ale osândiţilor de limbă românească, în acea dimineaţă de iarnă, când aceştia şi-au luat rămas bun de la răposatul Mircea Vulcănescu, închinându-se, şoptind: Să-i fie ţărâna uşoară şi Dumnezeu să-i ierte pe călăi – căci numai de la El poate veni iertarea...De la cea mai frumoasă inteligenţă românească pe care norocul m-a învrednicit s-o cunosc” (v. prefaţa lui Titus Bărbulescu la vol. Mircea Vulcănescu, *Războiul pentru întregirea neamului*, Bucureşti, Ed. Saeculum I.O., 1999, p.17).

Probabil că ceea ce i-a reţinut atenţia aşa-zisului discipol al lui Noica (dezinteresat de gândirea lui Mircea Vulcănescu şi de filosofia noiciană) a fost constatarea că „modelul cultural Vulcănescu” nu presupune scrierea prea multor cărţi, întrucât filosoful asasinat la Aiud „n-a lăsat foarte mult în planul operei” (v. A. Pleşu în rev. *Manuscriptum*, 1-2/1996), la capitolul cantitate simţind o oarecare înrudire. De aceea s-a şi grăbit cu traducerile şi apoi cu volumele omagiale. În primul an de existenţă al Institutului de Istoria Religiilor, în marginea operei formată din câteva eseuri cuprinse în două cărţi de cca. 250 de pagini (Andrei Pleşu, *Limba păsărilor*, 1994 şi *Despre îngeri*, 2003), doi salariaţi ai noului Institut condus de Pleşu s-au îndemnat unul pe altul să scoată cu grăbire două volume omagiale: Mihai Neamţu şi Bogdan Tătaru Cazaban (coord.), *In Honorem Pleşu*, Ed. Humanitas, 2009 şi *Essays in honour of Plesu*, Zeta's book, 2009, lansate pe 22 aprilie 2009. Iată şi specialiştii în filosofia religiilor care-l omagiază pe directorul Institutului de Istoria Religiilor „adăpostit sub cupola Academiei”: Dan C. Mihăilescu, Vladimir Tismăneanu, H.R. Patapievici, Andrei Oişteanu (nepotul lui L. Răutu), Anca Oroveanu (fata lui Leonte Răutu), Gabriel Liiceanu, cei doi salariaţi care au coordonat volumele şi alţii.

Dar „modelul Mircea Vulcănescu” trebuie să-i fi plăcut lui Andrei Pleşu şi fiindcă filosoful a spus înainte de moarte „să nu ne răzbunaţi”, dovedind astfel o „împlinire etică”. Această „etică” i-ar fi plăcut lui în mod special. Fiindcă filosofia aducătoare de libertate spirituală (apud Noica) îi păruse lui Pleşu produsul unor minţi reci, insuficientă şi evazionistă, iubind reprezentanţii geniali ai omenirii dar fugind de salvarea obligatorie a tuturor oamenilor atât de frumos explicată de etica materialist-dialectică (v. Andrei Pleşu, *Minima moralia*, 1988, p.97-102 şi A. Pleşu în *Jurnalul de la Păltiniş*, 1983, p.177). După propriile-i afirmaţii, sfinţenia lui Vulcănescu [ucis pe-ndelete prin bătaie, frig, foame şi lipsă de asistenţă medicală [7] la Jilava şi Aiud] l-ar fi inspirat pe tânărul comunist când acesta a schiţat (în cadrul mai larg al eticii comuniste) o „morală” prin câteva eseuri tipărite de revista *Viaţa Românească*. Preferată îi era la patruzeci de ani etica în doi timpi desfăşurată în jurul cuplului lumină-întuneric, spirit solar şi spirit selenar, care, desigur, nu i-au amintit de spiritele luminate (Mircea Vulcănescu, Alexandru Maecu, Nichifor Crainic, Radu Gyr, Ion Petrovici, George Brătianu, Traian

Brăileanu, Ştefan Neniţescu, C. Noica, Dinu Pillat, Vasile Voiculescu, Sandu Tudor, dr. Nicolae Roşu, George Fotino, Barbu Solacolu, Alexandru Marcu, Valeriu Gafencu, Virgil Maxim, Costache Oprişan, Sergiu Mandinescu, Dumitru Murăraşu, Paul Sterian, Dimitrie Cuclin, Sergiu Dan, Constant Tonegaru, Ion Caraion, Al. O. Teodorescu, Mircea Florian, Alice Voinescu, N. Balotă, Ovidiu Cotruş, Horia Stanca, Marcel Petrişor, Al. Paleologu, Emil Manu, Radu Cioculescu, Benedict Ghiuş, I.D. Sârbu etc.) schingiuite în întunericul puşcăriilor.

Se pare însă că, în opinia lui Pleşu, „înrudirea" sa cu M. Vulcănescu nu s-ar limita la cantitativul redus al operei. Ar mai exista şi cealaltă conexiune, cam scremută, evidenţiată la Radio în 1995 chiar prin invocarea *Moralei* sale *minime* din 1988. Deşi trasă de păr, conexiunea aceasta a fost, ca să spunem aşa, reactualizată în 2004 prin volumul de la centenarul naşterii lui M. Vulcănescu în care s-a cuprins pe CD interviul difuzat pe unde radio cu zece ani mai înainte [8]. Ocazia de a invoca texte ale comunistului Pleşu fără nici o legătură cu eseistica filosofică a lui Mircea Vulcănescu nu se putea rata cu nici un chip!

În filmul despre Mircea Vulcănescu din 3 oct. 2009 de la TV Cultural, în decorul oferit de personalitatea gânditorului religios s-a fructificat iarăşi un oarecare prilej (la fel de tras de păr ca şi acela invocând morala minimă din 1988) spre a se fixa în capul telespectatorilor profilul de „angelolog" al omagiatului director, prin cele două volume scoase în 2009 de salariaţii săi de la Institutul de Istoria Religiilor înfiinţat în 2008. În filmul realizat de Vasile Alecu pretextul l-a constituit „oglindirea".

Într-adevăr, pe când se întâlneau în casa lui C. Noica de la Andronache tânărul Alexandru Dragomir a citit un studiu scris pentru publicare (*Despre uitatul în oglindă*) şi rămas nepublicat pe motiv de perspectivă anacronică. În nişte ciorne alcătuite după lectura studiului, Mircea Vulcănescu a schiţat pe trei pagini o „replică valorând cât un tratat despre speculaţie (de la *speculum*, oglindă)", îşi amintea Constantin Noica (v. *O amintire despre Mircea Vulcănescu*, în Almanahul literar, 1984, p.36).

În filmul despre M. Vulcănescu dat la pe 3 oct. 2009 la TV Cultural, după ce Ioana Diaconescu este arătată în oglindă, se invocă mintenaş foile scrise de Mircea Vulcănescu în 1945-1946 pe tema oglindirii. Apoi se supraliciteazǎ situaţia, avansându-se ipoteza fantezistă că filosoful Mircea Vulcănescu ar fi intenţionat să scrie un întreg tratat de metafizică a oglinzii, dar n-a mai apucat. După această minciună se îmbulzesc şi îngerii lui Pleşu. Fosta colegă de liceu a lui Andrei Pleşu citează din cursul despre îngeri ţinut de ministrul culturii post-decembriste fraza cu îngerii care oglindesc chipul lui Dumnezeu. Pentru că în fragmentul citat se află cuvîntul „oglindire" poeta arătată în oglindă spune fără să clipească o nouă minciună: Anume că Andrei Pleşu ar fi reluat „creator" idei ale filosofului Mircea Vulcănescu.

Nimeni nu s-a întrebat, cum i-au trecut prin minte poetei Ioana Diaconescu fantasmagoriile cu „idei de-ale lui Vulcănescu pe care Pleşu le-ar fi preluat creator". Căci atât arta cinematografică, cât şi fanteziile poetice nu necesită nici o argumentare. Doar manipularea şi-a atins scopul. Fiindcă latura de aşa-zis „angelolog" a fostului comunist călcând „la zenit" în urma modelului solar stins în zorii zilei de 28 octombrie 1952 nu fusese suficient de bine scoasă la lumină. Deşi omagiată în acelaşi an de tovarăşi critici şi mai puţin critici, faţeta sa de „angelolog" ar fi rămas cumva în umbră, stingheră, dacă n-ar fi fost iluminată indirect de un filosof martir folosit fără jenă în acest scop.

Isabela VASILIU-SCRABA

Note.

1. v. *Scrisori din Câmpulung. Constantin Noica-Gh. Staicu*, ediţie îngrijită de Ioan Crăciun şi Adina Ştefan, Bucureşti, Ars Docendi, Univ. din Bucureşti, 2009. Din corespondenţa lui Constantin Noica cu Gh. Staicu aflăm că Noica n-a apucat să se bucure de casa pe care o construise la Andronache decât doi ani. Dar şi că pentru filosof cei doi ani fuseseră „esenţiali" (v. scrisoarea din 19 febr.1952), poate şi datorită ultimelor sale întâlniri cu Mircea Vulcănescu.

2. v. *Cronobiografia* alcătuită de A. Michiduţă în volumul în care s-a tipărit cursul (iniţial litografiat) de *Introducere în filosofie* ţinut de Mircea Florian în 1930-1931 (*Philosophia perennis*, Cluj-Napoca, Ed. Grinta, 2004, p. 41).

3. v. Alexandru Dragomir: „*Din ianuarie 1945 şi până la pensionare am fost pierdut pentru filosofie, pentru propriile mele interese*", fragment din interviul din anul 2000, în rev. Asachi, Piatra Neamţ, Nr.3/239 din 2008, p.5.

4. Scrisoarea lui Constantin Noica s-a publicat în rev. *Manuscriptum*, 1-2/1996, Anul XXVII, număr special Mircea Vulcănescu, p.294.

5. cf. Măriuca Vulcănescu în filmul „Mircea Vulcănescu", partea I, TV Cultural, 3 oct. 2009. După arestarea ei la 18 ani, exact în anul când rămăşiţele pământeşti ale filosofului martirizat la Aiud urmau a fi aruncate la grămadă în Râpa Robilor, Măriuca Vulcănescu va suferi doi ani de detenţ ie. În cripto-comunismul de după 1990 ea a avut bucuria să vadă tipărite scrieri ale tatălui său, amânate ani de zile de editurile comuniste, să dea interviuri, să participe la emisiuni televizate, iar în filmul difuzat pe 3 oct. 2009 de TV-Cultural Măriuca Vulcănescu a avut multe intervenţii extrem de interesante. Din amintirile ei s-a putut afla că până la condamnarea tatălui ei (din februarie 1948), în închisoarea Văcăreşti au fost permise vizitele în fiecare vineri, că pe fişa de arestare era trecut „apolitic" şi că după condamnarea definitivă, Mircea Vulcănescu s-a îmbolnăvit de icter din cauza nedreptăţii suferite.

6. vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Himera Şcolii de la Păltiniş ironizată de Noica*, în rev. „Acolada", nr 2(65), febr.2013, p.16 şi 22 ; http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-himera1ScoalaPaltinis7.htm ; precum şi *Himera discipolatului de la Păltiniş, prilej de fină ironie din partea lui Noica*, în rev. „Acolada", nr 3(66), martie 2013, p.16 şi 23 ; sau http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-himera2ScoalaPaltinis9.htm

7. Dintr-un document arătat pe fugă (în partea a doua a filmului despre M. Vulcănescu difuzat de TV Cultural în 10 oct. 2009) reieşea că deţinutului Mircea Vulcănescu spitalizarea i-a fost refuzată fie de Pantiuşa Bodnarenco, fie de generalul NKVD Boris Grumberg, alias Alexandru Nicolschi (adjunct al şefului Securităţii) pe cererea unde era precizat diagnosticul de pleurezie. În urma bătăilor de la Jilava, lui Mircea Vulcănescu i-a intrat o coastă în plămân, ceea ce a dus apoi la pleurezie. Rezoluţia negativă nu a fost arătată. S-a spus numai că cererea (refuzată) era făcută să primească aprobare de la Şeful Securităţii. Din jurnalul lui Petre Pandrea (p.232) aflăm că totuşi M. Vulcănescu a ajuns la Spitalul Penitenciar Văcăreşti, unde i s-au scos din plămâni 800 de grame de puroi. „Organismul rezistent s-a refăcut. Când am intrat eu /.../ Mircea Vulcănescu pleca cu duba la Aiud, refăcut" (*Crugul mandarinului. Jurnal intim. 1952-1958*, Ed. Vremea, Bucuresti, 2002, p.233).

8. Emisiunea radiofonică din 3 aprilie 1995 cu interviul luat lui Andrei Pleşu de Claudia Tiţa a fost imprimată pe unul din cele două CD-uri însoţind volumul scos de Societatea Română de Radiodifuziune (*Cuvinte pentru fratele rămas departe*, 2004) cu ocazia centenarului naşterii lui Mircea Vulcănescu.

Alambicul lui Ianus

Karl Marx a trăit timp îndelungat într-un apartament mic (trei metri pătraţi) la Londra. Îngrijorată de mizeria lui Karl, mama lui îi spunea mereu: „În loc să fi descris Das Kapital, ar fi fost mai avantajos să ai un capital".

Metafizica buddhistă (I). Indiferent de subiectul ales, interlocutorul buddhist îşi va îndrepta privirea spre percepţia vacuităţii, a nondualităţii, a distincţiei dintre ceea ce este ultim sau convenţional şi a modalităţilor – salvivice – deschizând în acest fel perespectivele transcendenţei.

Metafizica buddhistă (II). Vacuitatea nu este altceva decât lumea aşa cum este, fără a proclama inexistenţa lucrurilor, susţinând faptul că existenţa nu este fundată de nicio esenţă, de nicio natură proprie, de nicio substanţialitate. Vacuitatea, ca atare, nu este neant.

„Nous sommes nés pour porter le temps, non pour y soustraire."

(Jean -Paul Dadelsen)

YMIR. Monstru uriaş (mitologia nordului/ Islanda), bisexual ca şi TUISTO (zeu bisexual). Din axilele lui Ymir s-au născut un fiu şi o fiică. Ymir a fost ucis de Asen, sângele lui inundând pământul. Din părţile ciuntite s-a născut cosmosul: din părul lui au luat naştere pădurile; din creieri, norii; din carne, pământul; din sânge, marea; din oase, dealurile; din craniu, bolta cerească.

Înstrăinarea mă obligă să trăiesc în universul literaturii.

La TV, filmul *Lettre paysanne* (Kaddu beykat) realizat de senegaleza Safi Faye. Este cronica unui an de secetă şi drama unei iubiri neîmplinite, din cauza mizeriei. Un film sensibil, plin de pudoare. Încoronat cu premiul Sadoul.

Jurnal. Malta. (**1**) Micul arhipelag (Malta, Comino, Gozo) creează o punte între continentul european şi cel african. Câteva puncte de reper istorice: Secolul al VI-lea î.e.n. – epoca neolitică (templele megalitice; 850 î.e.n.: locuitorii fenicieni; 60 î.e.n.: naufragiul Sf. Paul; 870 e.n.: arabii cuceresc arhipelagul; 1265 – dominaţia franceză (casa de Anjou); 1479 – dominaţia spaniolă; 1565 invazia turcilor (marele asediu); 1571 Valetta devine capitala arhipelagului; 1813-1964: colonie britanică; 1964: Malta devine independentă.

Geologic. Sudul insulei este accidentat, cu faleze abrupte, în timp ce nordul este plat. Vegetaţia: măslini, dafini, lămâi, Bougainville. Fauna: păsări puţine, maltezii asasinând păsările (care le fură peştii), o îndeletnicire violentă, condamnată de Uniunea Europeană.

Maltezii, sunt mici, rotofei, bronzaţi, reflectând lingvistic un dialect romanic (20%) împletit pe-o limbă arabă (80%). Engleza este limba curentă (fostă colonie britanică) pentru turişti şi oameni de afaceri. Cetăţeanul de rând este politicos, amabil, vorbăreţ (cu măsură), profund religios, arhipelagul fiind înţesat de biserici, alături de numeroasele temple megalitice (7000 î.e.n.), maiestuoase, ca templele de la Taxien, Hagar Qim, Ggantija. Impresionantă este construcţia sacrală Hypogaum (5500 î.e.n.) formată din galerii subterane înfricoşătoare. Paralel, există mormintele feniciene, şiroind de mistere.

Arta şi cultura Maltei sunt reprezentate de-o suită de construcţii eclectice, construcţii romanice, biserici şi catedrale în stil baroc, neoclasicist şi renascentist; pictura e influenţată de maeştri italieni. Specifice, malteze, sunt balcoanele ornamentate, închise cu ferestre mari, de bărcile colorate (Dghajsa) şi de broderiile florale migăloase, exportate în lumea întreagă.

Despre literatura malteză, date puţine. Biblioteca Naţională fiind închisă, capitolul documentar a rămas deschis. Dorinţa de a-l completa rămâne un imperativ. Primul text literar scris în limba malteză a apărut în 1533, sub pana lui Pietro Caxaro. Literatura contemporană e dominată de poetul naţional Dun Karm (1874-1963) şi de scriitorul Francis Ebejer.

Ne-am instalat comod, într-o regiune calmă, la Mellieha, în nord-vestul insulei, nu departe de golful Sf. Paul (aici a naufragiat Sf, Paul, în drum spre Roma). Oraşelul (10.000 de locuitori) este ticsit de prăvălii, expunând articole (suveniruri) pentru turişti. Vizităm singura atracţie a locului, Catedrala Mellieha, stil baroc. Interesant este relicvarul, care păstrează „mulţumirile" credincioşilor, care au fost tămăduiţi de Sfânta Mellieha.

Seara am gustat primele specialităţi malteze: Timpana, un maldăr de macaroane amestecat cu bucăţele de carne (de viţel), ficat de porc, şuncă, ouă, roşii şi parmezan. Copios, greu digerabil. Pentru a uşura tranzitul intestinal, ne-am euforizat cu o sticlă de vin alb (Verdala Blanc de Blancs).

A doua zi, am străbătut, *per pedes*, capitala La Valetta, urmând indicaţiile ghidului, un tip uscăţiv, mustăcios, vorbind „o engleză de baltă", fiind nevoiţi să-l întrerupem deseori, pentru a înţelege peroraţiile lui.

Strada principală (Republic Street/ 1 km) taie oraşul în două). Este artera principală, comercială, deservind pietonii.

Vizităm Muzeul arheologic (National Museum of Archeology) care conţine colecţii datând din epoca neolitică, din perioada războaielor punice şi a perioadelor etrusce şi greceşti. În apropiere vizităm catedrala Sf. Ion (St. John's Co. Cathedral) construită după planurile lui Gerolamo Cassan, între anii 1573 şi 1577. Este catedrala „Cavalerilor de Malta". Bolta pictată de Mattia Preti (1613-1699) e formată din 18 tablouri, reprezentând scene din viaţa Sf. Ioan Botezătorul.

Nicholas CATANOY